

№ 7/1967-68.

LAG- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande № 7/1967-68 med anledning av Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag om fiskevårdsavgift. (№ 42/1967).

Sedan landstinget över förenämnda framställning inbegärt lag- och ekonomiutskottets betänkande, har utskottet behandlat ärendet och får härmed vördsamt anföra följande:

Utskottet har i ärendet såsom sakkunnig hört fiskeriinstruktören Börje Moliis, som för utskottet framhöll såsom sin åsikt, att fiskevårdsavgiftens främsta uppgift vore att frambringa medel för fiskefrämjande och fiskevårdande åtgärder, men att införandet av avgiften också skulle ha en stävjande verkan på "tjuvfisket". Moliis framhöll likaså, att i Fiskarförbundet hade framförts den åsikten, att en förutsättning för införande av en allmän fiskevårdsavgift skulle vara att behörig utredning om sökandens fiskerätt skulle föreligga.

Utskottet har dessutom tagit del av bifogade Ålands Turistförenings PM av den 29/11 1967.

Utskottet, som inte har något att erinra emot, att nya utvägar sökes för att skaffa medel till bekostandet av fiskevården, kan dock icke omfatta landskapsstyrelsens och Ålands fiskarförbunds åsikt, att kontrollen av fiskandet skulle bli nämnvärt effektivare på grund av införandet av den föreslagna fiskevårdsavgiften. Erfarenheterna från jaktvårdens område visar även, att jaktkorten icke i högre grad underlättat övervakningen av olovligt jagande, d.v.s. tjuvskytte. Enligt utskottets uppfattning skulle förhållandet bli detsamma i fråga om fiske, enär enligt vad utskottet blivit upplyst om, de fiskelag- och fiskesammanslutningar, som landskapslagen om fiske förutsätter, icke bildats i större utsträckning och dessutom till ett mycket litet antal verkligen fungerar. Utskottet anser därför, att en första förutsättning för att det föreslagna systemet skall få den effekt som avses, är att fiskelag och fiskesammanslutningar faktiskt bildas och fås att bedriva en aktiv verksamhet. I detta syfte borde landskapsstyrelsen och fiskarförbundet påskynda och uppmuntra bildandet av nämnda fiskelag. Då mer ordnade förhållanden nåtts kunde ett nytt förslag framläggas och borde i ett sådant förslag införas stadganden, vilka beträffande förutsättningarna för erhållande av fiskerätt i tillämpliga delar borde motsvara stadgandena om förutsättningarna för erhållande av jaktkort. Visserligen är förhållandena vid jakt och fiske icke analoga, men landskapsstyrelsen borde undersöka möjligheterna att skapa så likartade bestämmelser som möjligt.

-2-

Även i övrigt finner utskottet att det framlagda lagförslaget skulle erfordra grundligare utredning i ett flertal avseenden. Sålunda borde t.ex. begreppet "matlag" närmare definieras och eventuellt begränsas, så att det icke kommer att vålla tolkningssvårigheter vid tillämpningen av lagen. Likaså borde stadgandet om åldersgränsen 16 år tagas under omprövning, enär det i sin nuvarande lydelse kan tänkas helt befria en familj från erläggande av fiskevårdsavgift trots att familjen utövar aktivt fiske.

Hänvisande till vad ovan framhållits får utskottet härmed vördsamt föreslå

att Landstinget måtte förkasta förenämnda lagförslag.

Mariehamn den 29 november 1967.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Valter Nordas
ordförande.

./. Bjarne Olofsson

Närvarande i utskottet: ordförande Valter Nordas, viceordförande Viktor Arvidsson samt ledamöterna Einar Hambrudd, Olof Jansson och Olof Lindström.

P.M.

Sport- och fritidsfisket och dess betydelse för den åländska turismen har aktualiserats i samband med det lagförslag, som av Landskapsstyrelsen förelagts Ålands Landsting.

Alla torde vara eniga om det berättigade i att turisternas fritidsfiske avgiftsbeläggs. Denna sektor inom turismen kan - rätt utnyttjad - skapa nya inkomstmöjligheter, men genom att fritidsintresset med krav på avkoppling befinner sig i ständigt växande uppstår tillika en press på mark- och vattenägare. En övervägande del av turisterna inser att ersättning bör utgå för utövandet av deras hobbies, vilket bl.a. framgår av att man uttalar sin förvåning över att åtminstone ställvis i landskapet inte krav på fiskekort reses respektive ingen avgift uppbärs.

Den springande punkten är emellertid, hur avgiften eller a v g i f - t e r n a skall uppbäras. Enligt det nu föreslagna systemet skulle nämligen t v å avgifter bli aktuella, dels en fiskevårdsavgift, dels en fiskerättsavgift! Fiskevårdsavgiften skulle nämligen ingalunda innebära, att den som erlagt avgiften också har rätt att utöva fiske inom visst område, utan därtill krävdes ytterligare lösen av fiskekort enligt överenskommelse med vattenägaren, fiskelag, landskapsstyrelsen eller Mariehamns stad, om dessa senare upplåter sina vatten för fritidsfiske. I praktiken skulle person, som erlagt fiskevårdsavgiften fortfarande vara tjuvfiskare, om han inte också löst kort för utövanderätten hos vattenägaren eller dennes ombud. Sålunda skulle en fiskeintresserad gäst, som hyrt en sommarstuga och som erlagt fiskevårdsavgiften, kunna stå inför situationen att inte inom rimligt avstånd från vistelseorten kunna utöva sin hobby, om t.ex. stugägaren inte förfogar över fiskevattnet eller det samfälliga vattnet inte upplåts för dylikt ändamål.

Att det föreslagna systemet även ur andra synpunkter är osmidigt och rentav turistovänligt framgår av bl.a. följande: För det fall att lagförslaget antas i oförändrad form och träder i kraft den 1.5.1968 måste bl.a. härvarande turistbyråer i sin egenskap av marknadsförande organ meddela alla resebyråer och -arrangörer i riket och utlandet, att fiskevårdsavgift om 10 mark införts, men att avgiften i n t e berättigar till fiske. De marknadsförande organen kommer då att ställas inför en störtsjö av förfrågningar beträffande det belopp researrangören bör inkalkylera i t.ex. de allt vanligare paketresorna för den slutliga rätten att utöva sportfiske. Svaret måste då bli, att det vet man inte - den frågan är beroende av om vattenägaren tolererar sportfiske och av

den fria överenskommelse gästen eventuellt kan uppnå. I en dylik situation kommer sportfisket som en av landskapets främsta turistattraktioner att förlora åtskilligt av sin lockelse, uthyrningen av bl.a. stugor kan lida avbräck emedan det osmidiga avgiftssystemet avskräcker från Ålandsbesök och de företagare, vilka under sommaren anordnar regelbundna sightseeing- och fisketurer till skärgården, kan drabbas av ekonomiska bakslag. Man måste vidare räkna med att onödiga irritationsmoment kan uppstå t.ex. på grund av att våra gäster missuppfattat betydelsen eller betydelselösheten av att endast ha löst vårdavgiftskortet. I dylika kontroversiella fall kommer den gästande sportfiskaren strängt taget att betala fiskeövervakarnas lön för att själv bli deras offer - ehuru en överträdelse skett i god tro. Beträffande avgiftens eller avgifternas storlek kan man diskutera, liksom om det berättigade i att vattenägaren också själv skall beskattas i eget vatten. Det talas mycket om nödvändigheten av en turistisk säsongförlängning på Åland. I den vägen har marknadsföringen bl.a. tagit sikte på sportfiskegrupper före och efter högsäsongen. Det torde emellertid verka synnerligen avskräckande, om en grupp på låt oss säga 20 personer skall erlægga 200 mark i fiskevårdsavgift för ett tvådagars weekendbesök, varvid dessutom självfallet ersättning till vattenägaren bör utgå. Med dylika avgiftsbelastningar främjar man i varje fall inte strävandena att uppnå en säsongförlängning!

I Norges Bondelags tidskrift framhålles bl.a. att ordnandet av fritidsfisket tillkommer vattenägarna själva för att näringsmässigt utnyttja förhandenvarande möjligheter. Det bör ske på frivillighetens väg, säger tidskriften. Civilagronom Erik Bartnes från Norges Bondelag, föredragshållaren vid Svenska Lantbrukssällskapens Förbunds årsmöte den 28.11.67 i Mariehamn, framhöll i samband med en diskussion i ärendet, att en fiskevårdsavgift uppbärs i Norge, men där fungerar vid sidan om de av vattenägarna bildade fiskelagen på ett tillfredsställande sätt.

Om tjuvfisket i våra vatten utgör ett så stort problem som Ålands Fiskarförbund gör gällande hade man rätt att vänta sig, att de i landskapslagen om fiske förutsatta fiskelagen och fiskevårdssammanslutningarna skulle ha ägnat större intresse åt saken. Det vore nu på tiden, att nämnda sammanslutningar helt allmänt och inte enbart i undantagsfall träder i funktion. Man kan ifrågasätta, om ej dessa i lagstiftningsväg kunde förpliktas att sälja av landskapet tillhandahållna fiskekort med skyldighet att redovisa ett bestämt belopp av fiskekortsavgiften till landskapet - förutsatt att en allmän fiskevårdsavgift skall utgå. Den allmänna vårdavgiften per kort skulle för enkelhetens

skull vara enhetlig till sin storlek, medan avgiften för själva fiskerätten - tillfallande vattenägaren - kunde variera, beroende på kortets giltighetstid, vattenområdets storlek, fisktillgången o.s.v. Fiskelagen eller fiskevårdssammanslutningarna kunde beviljas rätt att överlåta försäljningen av fiskekort åt turistbyråerna, fiskeövervakare, butiker m.fl. Fiskekortsavgiften för fiskelagets egna medlemmar kunde, om så befanns önskvärt, begränsas till endast den allmänna avgiftsdelen, d.v.s. den som redovisas till landskapet.

Om inte de bägge avgifterna - den för allmän fiskevård och den till vattenägaren - anses kunna uppbäras i samband med utgivandet av ett enda kort genom fiskelagen och fiskevårdssammanslutningarna, så kunde man tänka sig ett annat alternativ: Landskapet tillhandahåller nämnda organisationer "stämpelmärken" av vårdavgiftens valör och bör då varje fiskerättskort för att vara giltigt förses med ifrågavarande stämpelmärke. Redovisningen över sålda stämpelmärken kunde ske t.ex. två gånger årligen till landskapet och det kvarvarande beståndet inventeras en gång årligen. För det fall att fiskelagen och fiskevårdssammanslutningarna inte kan åläggas försäljningen av stämpelmärkena för vårdavgiften, föreligger möjligheten att denna uppgift påföres kommunal- och polisiär myndighet, fiskeövervakarna o.s.v. I så fall skulle utgivet fiskerättskort inte äga giltighet innan det försetts med stämpelmärke.

Man kan räkna med att cirka 5.000 familjer (hushåll) årligen bebor stugor på Åland och den absoluta majoriteten av dem omfattar åtminstone någon sportfiskeintresserad medlem. Åtminstone 4.000 av dessa familjer kan hänföras till gruppen t u r i s t e r. Skulle fiskevårdsavgift med exempelvis 5 mark per hushåll eller familj utgå, hade man sålunda att räkna med en inkomst om 20.000 mark enbart från stuggästerna, men därtill kommer hotell- och pensionatsgäster, privatrumsgäster i Mariehamn, vilka utnyttjar besöktet på Åland för någon e n s t a k a fisketur, och slutligen gruppbesöken. Totalintäkterna blir naturligtvis beroende av storleken av den lösen lagen föreskriver, men alldeles klart är att betydande pengar är att hämta, förutsatt att tillvägagångssättet lägges upp på ett möjligast smidigt sätt.

Mariehamn den 29 november 1967.

ÅLANDS TURISTFÖRENING.

P M

Sport- och fritidsfisket och dess betydelse för den åländska turismen har aktualiserats i samband med det lagförslag, som av Landskapsstyrelsen förelagts Ålands Landsting.

Alla torde vara eniga om det berättigade i att turisternas fritidsfiske avgiftsbeläggs. Denna sektor inom turismen kan - rätt utnyttjad - skapa nya inkomstmöjligheter, men genom att fritidsintresset med krav på avkoppling befinner sig i ständigt växande uppstår tillika en press på mark- och vattenägare. En övervägande del av turisterna inser att ersättning bör utgå för utövandet av deras hobbies, vilket bl.a. framgår av att man uttalar sin förvåning över att åtminstone ställvis i landskapet inte krav på fiskekort reses respektive ingen avgift uppbärs.

Den springande punkten är emellertid, hur avgiften eller a v g i f t e r n a skall uppbäras. Enligt det nu föreslagna systemet skulle nämligen t v å avgifter bli aktuella, dels en fiskevårdsavgift, dels en fiskerättsavgift! Fiskevårdsavgiften skulle nämligen ingalunda innebära, att den som erlagt avgiften också har rätt att utöva fiske inom visst område, utan därtill krävdes ytterligare lösen av fiskekort enligt överenskommelse med vattenägaren, fiskelag, Landskapsstyrelsen eller Mariehamns stad, om dessa senare upplåter sina vatten för fritidsfiske. I praktiken skulle person, som erlagt fiskevårdsavgiften fortfarande vara tjuvfiskare, om han inte också löst kort för utövanderätten hos vattenägaren eller dennes ombud. Sålunda skulle en fiskeintresserad gäst, som hyrt en sommarstuga och som erlagt fiskevårdsavgiften, kunna stå inför situationen att inte inom rimligt avstånd från vistelseorten kunna utöva sin hobby, om t. ex. stugägaren inte förfogar över fiskevatten eller det samfälliga vattnet inte upplåts för dylikt ändamål.

- 2 -

Att det föreslagna systemet även ur andra synpunkter är osmidigt och rentav turistvänligt framgår av bl.a. följande: För det fall att lagförslaget antas i oförändrad form och träder i kraft den 1.5.1968 måste bl.a. härvarande turistbyråer i sin egenskap av marknadsförande organ meddela alla resebyråer och -arrangörer i riket och utlandet, att fiskevårdsavgift om 10 mark införts, men att avgiften i n t e berättigar till fiske. De marknadsförande organen kommer då att ställas inför en störtsjö av förfrågningar beträffande det belopp researrangören bör inkalkylera i t. ex. de allt vanligare paketresorna för den slutliga rätten att utöva sportfiske. Svaret måste då bli, att det vet man inte - den frågan är beroende av om vattenägaren tolererar sportfiske och av den fria överenskommelse gästen eventuellt kan uppnå. I en dylik situation kommer sportfisket som en av landskapets främsta turistattraktioner att förlora åtskillig~~te~~ av sin lockelse, uthyrningen av bl.a. stugor kan lida avbräck emedan det osmidiga avgiftssystemet avskräcker från Ålandsbesök och de företagare, vilka under sommaren anordnar regelbundna sightseeing- och fisketurer till skärgården, kan drabbas av ekonomiska bakslag. Man måste vidare räkna med att onödiga irritationsmoment kan uppstå t. ex. på grund av att våra gäster missuppfattat betydelsen eller betydelselösheten av att endast ha löst vårdavgiftskortet. I dylika kontroversiella fall kommer den gästande sportfiskaren strängt taget att betala fiskeövervakarnas lön för att själv bli deras offer - ehuru en överträdelse skett i god tro. Beträffande avgiftens eller avgifternas storlek kan man diskutera, liksom om det berättigade i att vattenägaren också själv skall beskattas i eget vatten. Det talas mycket om nödvändigheten av en turistisk säsongförlängning på Åland. I den vägen har marknadsföringen bl.a. tagit sikte på sportfiskegrupper före och efter högsäsongen. Det torde emellertid verka synnerligen avskräckande, om en grupp på låt oss säga 20 personer skall erlägga 200 mark i fiskevårdsavgift för ett tvådagars weekendbesök, varvid dessutom självfallet ersättning till vattenägaren bör utgå. Med dylika avgiftsbelastningar främjar man i varje fall inte strävandena att uppnå en säsongförlängning!

I Norges Bondelags tidskrift framhålles bl.a. att ordnandet av fritidsfisket tillkommer vattenägarna själva för att

- 3 -

näringsmässigt utnyttja förhandenvarande möjligheter. Det bör ske på frivillighetens väg, säger tidskriften. Civilagronom Erik Bartnes från Norges Bondelag, föredragshållare vid Svenska Lantbrukssällskapens Förbunds årsmöte den 28.11.67 i Mariehamn, framhöll i samband med en diskussion i ärendet, att en fiskevårdsavgift uppbärs i Norge, men där fungerar vid sidan om de av vattenägarna bildade fiskelagen på ett tillfredsställande sätt.

Om tjuvfisket i våra vatten utgör ett så stort problem som Ålands Fiskarförbund gör gällande hade man rätt att vänta sig, att de i landskapslagen om fiske förutsätta fiskelagen och fiskevårdssammanslutningarna skulle ha ägnat större intresse åt saken. Det vore nu på tiden, att nämnda sammanslutningar helt allmänt och inte enbart i undantagsfall träder i funktion. Man kan ifrågasätta, om ej dessa i lagstiftningsväg kunde förpliktas, att sälja av landskapet tillhandahållna fiskekort med skyldighet att redovisa ett bestämt belopp av fiskekortsavgiften till landskapet - förutsatt att en allmän fiskevårdsavgift skall utgå. Den allmänna vårdavgiften per kort skulle för enkelhetens skull vara enhetlig till sin storlek, medan avgiften för själva fiskerätten - tillfallande vattenägaren - kunde variera, beroende på kortets giltighetstid, vattenområdet storlek, fisktillgången o.s.v. Fiskelagen eller fiskevårdssammanslutningarna kunde beviljas rätt att överlåta försäljningen av fiskekort åt turistbyråerna, fiskeövervakare, butiker m.fl. Fiskekortsavgiften för fiskelagets egna medlemmar kunde, om så befanns önskvärt, begränsas till endast den allmänna avgiftsdelen, d.v.s. den som redovisas till landskapet.

Om inte de bägge avgifterna - den för allmän fiskevård och den till vattenägaren - anses kunna uppbäras i samband med utgivandet av ett enda kort genom fiskelagen och fiskevårdssammanslutningarna, så kunde man tänka sig ett annat alternativ: Landskapet tillhandahåller nämnda organisationer "stämpelmärken" av vårdavgiftens valör och bör då varje fiskerättskort för att vara giltigt förses med ifrågavarande stämpelmärke. Redovisningen över sålda stämpelmärken kunde ske t. ex. två gånger årligen till landskapet och det kvarvarande beståndet inventeras en gång årligen. För det fall att fiskelagen och fiskevårdssammanslutningarna inte kan åläggas försäljningen av stämpelmärkena för vårdavgiften, föreligger möjligheten att denna uppgift påföres kommunal- och polisiär

- 4 -

myndighet, fiskeövervakarna o.s.v. I så fall skulle utgivet fiskerättskort inte äga giltighet innan det försetts med stämpelmärke.

Man kan räkna med att cirka 5.000 familjer (hushåll) årligen bebor stugor på Åland och den absoluta majoriteten av dem omfattar åtminstone någon sportfiskeintresserad medlem. Åtminstone 4.000 av dessa familjer kan hänföras till gruppen t u r i s t e r. Skulle fiskevårdsavgift med exempelvis 5 mark per hushåll eller familj utgå, hade man sålunda att räkna med en inkomst om 20.000 mark enbart från stuggästerna, men därtill kommer hotell- och pensionatsgäster, privatrumsgäster i Mariehamn, vilka utnyttjar besöket på Åland för någon e n s t a k a fiske- tur, och slutligen gruppbesöken. Totalintäkterna blir naturligtvis beroende av storleken av den lösen lagen föreskriver, men alldeles klart är att betydande pengar är att hämta, förutsatt att tillvägagångssättet lägges upp på ett möjligast smidigt sätt.

Mariehamn den 29 november 1967.

ÅLANDS TURISTFÖRENING

Ordförande EVALD HÄGGBLOM

Fiskö Ål. - Tel. Fiskö 1

Sekreterare MAGNUS WESTLING

Ålandsvägen 31 Mariehamn - Tel. 12165

MORRINGSGRÄND 3, MARIEHAMN - TEL. 13165

Till Ålands landskapsstyrelse

Mariehamn.

I utlåtande till Ålands landskapsstyrelse den 26.11.1965 över landskapsstyrelsens förslag till ändring av lagen om fiske i landskapet Åland tillstyrkte Fiskarförbundet slopande av då gällande förbud mot fiske av gädda under våren. Detta dock under förutsättning av att fiskevårdsavgift infördes.

Vi anförde då att det är nödvändigt att få en bättre ordning och reda i fisket. Detta kunde ske endast genom att bestämmelse om erläggande av fiskevårdsavgift infördes även på Åland. Då kunde av inkomsterna från fiskevårdsavgiften byalag, fiskelag eller kommuner få anslag för avlönande av fiskevakter eller fisketillsyningsmän. Även polis och sjöbevakning skulle ha orsak att granska de fiskande om dessa erlagt fiskevårdsavgift. Medvetandet om att polismyndigheterna kunde göra kontroll av de fiskande och av dem kräva legitimering skulle stävja mycket av det olovliga fiskandet ansågo vi.

Degångna årens erfarenhet visar att den ökade turismen även medför ökat antal fritidsfiskare. Inom vissa byar har man ordnat försäljning av fiskekort till fritidsfiskare, men för de flesta vattenområden är denna fråga ännu olöst. Detta beror delvis på att vattenägarna känner motvilja till att låta andra fiska i deras vatten och delvis på att man icke tror att det kan vara någon förtjänst i att upplåta fiskerätt.

Trots detta ingriper de enskilda vattenägarna ogärna mot obehöriga fiskande. Detta har till följd att det olovliga fis-

ket breder ut sig, medan försäljningen av fiskekort, där denna fråga ordnats, går trögt. Då därtill turismen helt säkert ytterligare kommer att öka är vi av den åsikten att frågan om införande av fiskevårdsavgift och lokalt ordnad fiskeövervakning kräver en skyndsam lösning.

Då styrelsen för Ålands Fiskarförbund, såsom inledningsvis nämndes, år 1965 tillstyrkte ändringen av fiskerilagen påpekade vi dessa förhållanden samtidigt som vi föreslög införande av fiskevårdsavgift. Genom framställning till Ålands landsting hösten 1965 kom också den önskade ändringen av gällande fiskerilag tillstånd, men förslaget om införandet av fiskevårdsavgift förföll tyvärr i landskapsstyrelsen.

Med hänvisning till ovanstående motivering anhåller styrelsen för Ålands Fiskarförbund r.f. härmed vördsamt om att landskapsstyrelsen måtte utarbeta förslag om införande av fiskevårdsavgift i landskapet Åland och så utformat, att man i likhet med i andra turistländer t.ex. Norge, tar ut en avsevärt högre avgift av främlingar än av ortsbefolkningen.

Mariehamn, den 10 oktober 1967

På styrelsens för ÅLANDS FISKARFÖRBUND r.f. vägnar:

Ordförande

Evald Häggblom

Evald Häggblom

Sekreterare

Magnus Westling

Magnus Westling

Närvarande i

Alexis Häggblom,
Per Carl Karlsson